

Raadsinformatiebrief

Stand van zaken

hoogwaterveiligheid Baarlo

Wilhelminaplein 1
5981 CC Panningen
T (077) 306 66 66
E info@peelenmaas.nl
www.peelenmaas.nl

Datum 23 oktober 2023
Zaak 1894/2018/1243875
Document 1894/2023/2823231
Van Wethouder Wanten
Onderwerp hwbp Maas Baarlo
Aanleiding Start ontwerpfase

Geachte raad,

De afgelopen jaren is er in het kader van het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) gewerkt aan de verkenning van de dijkversterking van de dijkkring Baarlo- Hout-Blerick. Met het ondertekenen van de bestuursovereenkomst en het vaststellen van het programma onder de omgevingswet voor deze opgave is de verkenningsfase in juni van dit jaar afgerond. Dit voorstel heeft als doel uw raad op de hoogte te stellen van deze complexe opgave, waar we nu staan en wat de komende periode gaat gebeuren. Daarvoor zullen puntsgewijs de onderdelen in het programma besproken worden.

Bestuursovereenkomst en programma onder de omgevingswet

In de bestuursovereenkomst (BOK) hebben de zes betrokken overheden (Provincie, Waterschap, Rijkswaterstaat, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, en de twee gemeenten Venlo en Peel en Maas) afspraken gemaakt over de ontwerpfase. Wat gaan we ontwerpen/onderzoeken, welke doelen streven we naar, en wat mogen we van elkaar verwachten? Risicoverdeling, financiële afspraken en wijze van organiseren zijn belangrijke thema's van de BOK. In de bijlage treft u de Bestuursovereenkomst ter kennisname aan.

De in de bestuursovereenkomst gemaakte afspraken vinden hun basis in het programma onder de omgevingswet, dat in juni van dit jaar is gepubliceerd. De onderdelen uit dit programma zijn één op één terug te vinden in de bestuursovereenkomst.

Hummerenweg

Ter voorbereiding op de ontwerpfase van het programma Baarlo- Hout- Blerick, heeft de gemeente Peel en Maas een aantal ondernemers en grondeigenaren ondersteund in het ontwikkelen van plannen bij de Hummerenweg. Het betreffende gebied is een hoge rug in het rivierdal van de Maas. Door een grootschalige sanering van glas (circa 8 hectare) ontstaat ruimte om een nieuwe dijk in te passen in het landschap en een herontwikkeling met nieuw perspectief voor het gebied te realiseren. Dit nieuwe perspectief bestaat uit een mix van woningen in een beperkte dichtheid langs de nieuw te realiseren dijk. In september heeft het adviesbureau een ontwerp en stedenbouwkundig plan voor de wijdere omgeving opgeleverd namens de ondernemers. Op basis van deze laatste ontwerpstep zal ook het omgevingstraject voortgezet worden. Een eerste stap daarin was op 12 september, toen de direct omwonenden geïnformeerd zijn over het plan. Uitkomt van deze bijeenkomst was dat met uitzondering van de zuidelijke kop, er draagvlak was voor de gebiedsontwikkeling. Een aangepast ontwerp van het zuidelijke deel zal tijdens een volgende bijeenkomst besproken worden. Het definitieve plan zal tevens de basis voor het opstellen van de intentieovereenkomst. Deze overeenkomst moet de voorwaarden creëren om een groene dijk of steilranddijk in te passen. Tevens vormt de overeenkomst de basis voor de omgevingsprocedure waarin de beoogde ruimtelijke ontwikkeling is opgenomen. In het voorjaar van 2024 zal de overeenkomst getekend worden. Er zijn nog geen afspraken gemaakt over de realisatie.

Hoogwaterplan en evacuatieleroute

In februari van dit jaar ontving het Dorpsoverleg Baarlo €300.000 om het integraal hoogwaterplan voor het buitendijks gebied van Baarlo te realiseren. Dit plan is het resultaat van een intensief proces om de zelfredzaamheid van het buitendijks gebied te vergroten vooruitlopend op hoogwater. Door het organiseren van hulp bij evacuatie (handjes om spullen te versjouden, transport om het gebied uit te komen en opslaglocaties binnendijs) ondersteunt de gemeenschap de bewoners in het buitendijks gebied. Het plan bestaat daarnaast uit maatregelen aan de woningen en bij de erven van de woningen in het buitendijks gebied. Verder is in het plan ook een evacuatieleroute opgenomen. Door beperkte aanpassingen aan de bestaande infrastructuur kan langer gebruik gemaakt worden van de ontsluiting van het gebied naar het binnendijs gebied. Bij de reconstructie van deze infrastructuur de komende jaren zullen de maatregelen om de weg beter geschikt te maken ten tijde van hoogwater worden meegenomen. De uitkering van het rampenfonds maakt het mogelijk om €50.000,- in te zetten voor het noodzakelijke onderzoek daartoe. In het najaar van 2023 zal gestart worden met het verkennend onderzoek. In maart zal een voorstel naar uw raad worden gebracht om het onderhoud, de herinrichting en het ophogen in één keer aan te pakken, voor meerdere wegen in het buitendijks gebied, als onderdeel van beheer en onderhoud wegen. In de bestuursovereenkomst treft u bij de financiële paragraaf een bijdrage van de gemeente Peel en Maas in natura (artikel 4.3). Dit voorstel zal de onderbouwing zijn voor deze opgave uit de bestuursovereenkomst.

Dijkversterking en dijkeruglegging

Met het afronden van de verkenningsfase, zal het omgevingsproces rondom het dijkontwerp voor de bestaande kering ook opgestart worden. Op 29 augustus is door het waterschap een bijeenkomst in Baarlo georganiseerd om de start van de ontwerpfase te markeren. Kern van de ontwerp-opgave voor de bestaande kering zal zich concentreren op de coupure bij de Vergelt, de plaats en vormgeving van de doorgang van de Kwistbeek door de dijk, en de inpassing en het ruimtelijke beslag van de verhoogde kering over het gehele tracé. Daarnaast zal ook het onderzoek naar kwelgeulen afgerond worden en zal de herinrichting van de Kwistbeek gestart worden.

Belangrijk knelpunt in de opgave voor het totale dijktracé is de teruglegging van de dijk in het noordelijke deel van het plangebied, voornamelijk op het grondgebied van Venlo. Door het terugleggen van de dijk zullen circa 13 woningen opgekocht moeten worden en het gebied dat vrijkomt voor de rivier zal opnieuw moeten worden ingericht. Het totale plan voor de dijkeruglegging zal in de ontwerpfase worden uitgewerkt. Hoewel er geen woningen opgekocht hoeven te worden op het grondgebied van onze gemeente, heeft het proces van de dijkeruglegging veel invloed op het proces van én het draagvlak voor de versterkingsopgave.

Kwistbeek

In het kader van de kaderrichtlijn Water (KRW), ligt er een opgave voor de Kwistbeek om de vispasseerbaarheid en waterkwaliteit (en ecologische waarden) te verbeteren. Het overgrote deel van dit tracé is in een ander proces reeds afgerond. Alleen het laatste stuk van de Kwistbeek, vanaf grofweg de watermolen in Baarlo tot de monding in de Maas moet nog worden opgepakt. Meer ruimte voor de beek en een nieuw kunstwerk om de dijk te kunnen passeren zijn belangrijke opgaven hiervoor. Het projectteam is recentelijk samengesteld en zal op korte termijn een plan van aanpak presenteren. Ook dit proces zal nog dit jaar (2023) gestart worden.

Kwelgeulen

Naast de opgave voor het beekherstel, heeft Rijkswaterstaat in het kader van de KRW een opgave om meer kwelnatuur te realiseren langs de Maas. Deze verkenning is enkele jaren geleden gestart. In het programma zijn de kansrijke kwelgeulen in het gebied Baarlo- Hout-Blerick verkend en opgenomen. In 2023 zal deze verkenning en programmering verder uitgewerkt worden. Realisatie moet plaatsvinden voor 2027. Dit is een harde datum vanuit Europese richtlijnen.

Compensatievisie

Als gevolg van de dijkversterking in Baarlo, zal op een aantal plekken schade ontstaan aan de natuur. Bij wet is geregeld dat deze schade moet worden gecompenseerd. In het kader van de bredere dijkversterkingsopgave wordt een compensatievisie opgesteld waarin duidelijk wordt gemaakt waarom, hoeveel en waar natuur wordt gecompenseerd.

De Compensatievisie geeft een overzicht van de spelregels en zoekgebied/kansen die in acht moeten worden genomen bij de verdere planuitwerking (opstellen van het Inpassend ontwerp, Landschapsplan, Effectenonderzoek en Compensatieplan). De compensatievisie moet nog in 2023 worden afgerond.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Peel en Maas,

de gemeentesecretaris/directeur,
K.H. Werps-Aerts

de burgemeester,
W.J.G. Delissen-van Tongerlo